

# Strateginen sopimus 2020, vapaa-aikatoimiala

## 1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa ja hallintosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aikatoimiala ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurilautakunnan tehtäväalueena on kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (166/2019), laissa yleisistä kirjastoista (1490/2016), museo-laissa (729/1992, 877/2005), teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992, 1066/2007, 342/2014) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98) säädetyistä huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa. Vapaa-aikatoimialan kaikessa toiminnassa asukkaita tulee kuulla keskeisissä päätöksissä osana kuntalain [\(410/2015\) 22 §:ssä](#) säädetyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Uudistettu laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan maaliskuun alussa 2019. Sen keskeisenä tavoitteena on edistää kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumisesta ja demokratiakehitystä sekä kuntien elinvoimaisuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Lähtökohtana on kulttuuripalveluiden yhdenvertainen saatavuus. Laki ei aseta kunnille uusia tehtäviä tai velvoitteita verrattuna edelliseen. Keskeisimmät muutokset ja lisäykset lakitekstissä ovat; kuntien kulttuuritoiminnan tavoitteet, valtion viranomaisten tehtävät, kunnan asukkaiden osallistuminen, kehittämistehtävä, yhteistyö sekä tiedon tuottaminen ja toiminnan arviointi.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tuli voimaan 2017 ja määrittelee yleisen kirjaston tehtävät seuraavasti: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yleiset kirjastot ovat maksuttomina perus- ja lähipalveluja. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain [\(410/2015\) 22 §:ssä](#) säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

- Vapaa-aikatoimialan kirjastopalvelut koordinoi Vaski-yhteistyötä ja toimii Lounais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön erillisen rahoituksen voimin.

Museolaissa (729/1992, 877/2005) museotoiminnan tavoitteeksi on määritelty ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

- Vapaa-aikatoimialan museopalvelut toteuttaa annettua tehtävää lain mukaisesti kokoelmatyön, tutkimuksen, museopedagogiikan sekä näyttely- ja julkaisutoiminnan kautta.

Teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992, 1066/2007, 342/2014) toiminnan tavoitteeksi määritellään tuottaa taiteellisista lähtökohdista teatteri- ja orkesteripalveluja ja edistää niiden alueellista saatavuutta sekä saavutettavuutta eri väestöryhmille.

- Turun Kaupunginorkesterin (TFO) päätehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen
- Yhtiöksi vuonna 2014 muuttuneen Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Sopimuksessa on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalaki (390/2015) asettaa kunnan tehtäväksi yleisten edellytysten luomisen liikunnalle paikallistasolla. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle: 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Laissa painotetaan eri toimialojen yhteistyötä sekä paikallisen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Lisäksi kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2018 eduskunnalle annetun liikuntapoliittisen selonteon. Se kattaa mm. linjaukset liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta.

---

Päämääränä on lisätä merkittävästi ihmisten fyysistä aktiivisuutta.

- Vapaa-aikatoimialan liikuntapalvelujen tehtävänä on aktivoida turkulaiset liikkumaan ja parantamaan hyvinvointiaan liikunnan avulla. Liikuntapalvelukeskus tuottaa liikuntaolosuhteita ja -palveluita niin yksittäisille kaupunkilaisille kuin liikuntaa järjestäville yhdistyksillekin. Palvelualue seuraa liikunta-alan kehitystä, pitää yllä tilannekuvaa turkulaisesta liikuntakulttuurista ja kehittää sitä.

Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi lailla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä ja se pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee em. tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Lisäksi nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

Kunnan tulee tarjota ja järjestää lapsille ja nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn ja heitä tulee kuulla edellä mainituissa tai heitä koskevissa asioissa.

- Vapaa-aikatoimialan nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

## 1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

### Taustaa

Vapaa-aikatoimialan keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen saavutettavuuden parantaminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä tiedolla johtaminen.

Valtioneuvoston selonteossa kulttuurin tulevaisuudesta "Kulttuuri vuonna 2035" ja uudistetussa laissa kuntien kulttuuritoiminnasta (2019) nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö - ja kirjastopolitiikka. Tutkimuksen "Nuoret luukulla" (2015) mukaan suomalainen palvelujärjestelmä ei vastaa hankalimmassa asemassa olevien nuorten tarpeisiin. Nuorten alentunut toimintakyky ja passiivinen elämänsenne ovat yhteydessä heikkoihin elämäntaitoihin. Valtioneuvoston liikuntapoliittisen selonteossa (2018) linjataan liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta, päämääränä lisääntynyt fyysinen aktiivisuus.

Rinteen hallitusohjelma korostaa mieluisan harrastuksen takaamista jokaiselle lapselle ja nuorelle. Islannin mallista halutaan luoda suomalainen toteutus. Hallitusohjelma huomioi hyvin kulttuurin merkityksen ja sisältää tavoitteen nostaa kulttuurin rahoitusta yleisesti sekä lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustuksia ja huolehtia kirjastojen saavutettavuudesta. Liikuntaa koskeviksi tavoitteiksi on

asetettu liikunnallisen kokonaisaktiivisuuden nouseminen kaikissa ikäryhmissä.

Eriarvoistuminen (asuinalueet ja väestöryhmät)

Kaupungistumista Turussa, Helsingissä ja Tampereella selvittäneen Urmi -hankkeen raportin mukaan tulotason mukainen ja etninen eriytyminen on voimistunut Turussa ja Turun seudulla. (Sosiaalinen kestävyys, THL raportti 2/2018).

Alueelliset kehitysnäkymät -katsauksessa (ELY-keskus ja keskeiset aluekehittäjät) syksyllä 2017 ennakoidaan, että positiiviseen suuntaan kääntynyt talouskehitys jatkuu. Myös työttömyys laskee ja työpaikkoja avautuu aiempaa enemmän. Haasteena Turun seudulla on maahanmuuttajien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden verrattain laaja työttömyys. Työllisyysilanteen vahva paraneminen Turun seudulla keskustelu osaavan työvoiman saatavuudesta jatkuu.

Turussa alimpaan tuloluokkaan kuuluvien osuus oli isoista kaupungeista suurin (15,1%/ 2016). Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18 - vuotiaiden henkilöiden (=lasten) osuus kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista on korkeampi kuin muissa isoissa kaupungeissa (Sotkanet 2016). Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on myös Turussa suurempi kuin keskimäärin Suomessa (ATH 2014).

Liikkumattomuus

Vähäinen fyysinen aktiivisuus, liikkumattomuus, aiheuttaa lisäkustannuksia terveydenhuollon suorissa kustannuksissa sekä tuottavuuskustannuksissa menetettyjen työpanosten osalta. Lisäksi aiheutuu

ikäntyneiden koti- ja laitoshoidon ja syrjäytymisen kustannuksia sekä sosiaalietuuksien lisäkustannuksia. Liikkumattomuuden vuosittaiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat useita miljardeja euroja ja kustannukset kasvavat vuosittain suomalaisen väestön ikääntymisen ja sairastavuuden kasvun takia (Liikkumattomuuden kustannukset, UKK -instituutti, VNK, raportti huhtikuu 2018).

Eniten yksinäisyyttä kokevat 18 -29 -vuotiaat, passiiviset liikkujat ja satunnaisesti liikkuvat. Elämänlaatunsa huonoimmiksi arvioivat passiiviset liikkujat, silloin tällöin yhteisöjen toimintaan osallistuvat ja 50 -64 - vuotiaat. (FCG/Kapa 2018). Lihavien aikuisten osuus (kehon painoindeksi vähintään 30 kg/m<sup>2</sup>, %) nousi Turussa vuonna 2014 yli valtakunnallisen keskiarvon.

Tiedolla johtaminen

Palvelujen ja toiminnan kehittämisessä tiedolla johtamisella on keskeinen rooli. Kaupungin kolmesta kärkihankkeesta erityisesti Smart and Wise Turku tukee tiedolla johtamisen kehittämistä. Sillä tuetaan osaltaan kaupunginvaltuuston hyväksymää nuorten syrjäytymisen ehkäisyn ja sosiaalisesti kestävä kaupunkirakenteen edistämisen toimenpideohjelmaa sekä hyvinvoinnin ohjausryhmän kaikille toimialoille yhteisiä painopisteitä (nuorisotyöttömyyden väheneminen ja pitkäaikaisyöttömien aktivointi, yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden torjuminen, terveet elämäntavat ja vanhemmuuden tuki).

Muut kärkihankkeet eli Keskustan kehittäminen ja Turun tiedepuisto vahvistavat sekä kaupunkirakennetta että palveluja.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Yhteiset									
Asukasluku	183 824	185 908	187 604	189 396	191 213	193 060	194 938	196 810	200 803
0 - 9 -vuotiaiden määrä	16 356	16 730	16 782	16 734	16 662	16 574	16 535	16 587	16 670
10 - 18 -vuotiaiden määrä	13 794	13 761	13 727	13 814	13 920	14 054	14 345	14 550	14 763
19 - 28 -vuotiaiden määrä	35 384	35 939	36 757	35 787	37 762	38 340	38 748	38 999	39 227
29-64 -vuotiaiden määrä	81 818	82 117	82 337	82 659	83 587	84 254	85 126	85 958	87 063
yli 65 vuotiaat	36 472	37 361	38 001	38 851	39 723	40 264	40 707	41 347	41 910
Alueiden eriarvoistuminen: Muunkielisten osuus suurin/pienin (pienalue) (yli 100 asukkaan pienalueet)	Varissuo 42,3 %/ Kurjenmäki läntinen 0 %	Varissuo 43,9 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 46,2 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 48,4 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 50,0% Maanpää 0%				
Alueiden eriarvoistuminen: Työttömät suurin/pienin (pienalue) (Pienalueet, joissa työvoiman määrä yli 100)	Varissuo 34,7 % / Papinsaari 4,9 %	Lopulliset tiedot saa- daan syksyl- lä 2017	Pansio It. 36,6 %* / Toijainen 4,0* % *=ennakkoti eto	Varissuo 29,0 %* / Ispoinen 3,5* % *=ennakkoti eto	Varissuo 29,0% / Moisio- Kanervämä- ki 7,1% (31.12.2017)				
Kulttuuri									
Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus 18 -79 v. Aktiivisten osuus %, FCG/Kapa		16,2 %	17 %	14 %	22,2%				
Liikunta									
Liikunnan harrastamisen aktiivisuus, 18 - 79 v. Aktiivisten osuus % FCG/Kapa	40 %	44 %	41 %	49 %	53%				
Nuoriso									
Alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä	2095 (1/2015)	2013 (1/2016)	1873 (1/2017)	1522 (1/2018)	1305 (2/2019)				

## 1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Turun kaupunkistrategiaa tukee kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva turkulainen, 2) Osaava ja oppiva turkulainen ja 3) Aktiivinen turkulainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaukuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa molempia ohjelmia.

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: Turku on eurooppalainen kulttuurikaupunki, joka tunnetaan myös vahvana urheilu- ja tapahtumakaupunkina. Keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja aktiivisuuden sekä elinkeinoelämän kilpailukykyyn edistäminen kestävällä tavalla. Järjestämme palvelut nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa yritysten ja järjestöjen kanssa. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, johon kannustamme turkulaisia. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla kavennaan hyvinvointieroja ja ehkäistään syrjäytymistä.

Toimialan lautakunnat ja palvelualueet toteuttavat erityisesti Aktiivinen turkulainen -teeman linjauksia:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

### Vapaa-aikatoimiala

Perustehtävä: Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa.

Tahtotila: Hyvän elämän Turku.

Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden kaventaminen,
- Osallisuuden, aktiivisuuden ja monialaisen yhteistyön edistäminen sekä
- Vahvistuva kumppanuus kolmannen sektorin kanssa.

Edellä kuvattuja linjauksia ja painopisteitä toteutetaan yhteisissä, strategisissa tavoitteissa, jotka kaikki kolme lautakuntaa ovat hyväksyneet:

- Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi,

- Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti
- Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut sekä
- Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja.

### Kulttuurilautakunta

Painopisteet:

- Eriarvoistumisen poistaminen - kaikkien yhteinen Turku,
- Sisäisen ja ulkoisen yhteistyön vahvistaminen, Vetovoimainen Kulttuuri -Turku sekä
- Digitaaliset palvelut - moderni ja historiallinen Turku.

Toimintaperiaatteina ovat kriittinen ja rohkea oman toiminnan tarkastelu sekä työntekijöiden hyvinvointi.

### Liikuntalautakunta

Painopisteet:

- Liikkuvat lapset ja nuoret - Kaikki lapset ja nuoret omaksuvat liikunnallisen elämäntavan,
- Aktiivinen ympäristö ja olosuhteet luovat edellytykset liikunnalliseen elämään,
- Liikunta innostavana kumppanina elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämässä sekä
- Liikunta- ja urheiluseurojen ja liikuntaa järjestävien yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen turkulaisten liikunnan lisäämiseksi.

---

## Nuorisolautakunta

### Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoistumisen vähentäminen,
- Digitalisaation ymmärtäminen osana nuorten elämää,
- Kestävän hyvinvoinnin edistäminen,
- Osallisuus ja usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja aktiivinen kansalaisuus sekä
- Avarakatseinen kansainvälisyys ja moninaisuuden arvostaminen sekä vaaliminen.

Toimintaperiaatteina ovat innovatiivisuus, vuoropuhelu ja monialainen yhteistyö.

### Harrastamisen tukeminen

Antti Rinteen hallitusohjelmassa merkittävä kohta on mieluisen harrastuksen takaaminen jokaiselle lapselle ja nuorelle koulupäivän yhteyteen. Vapaa-aikatoimialan palvelualueiden yhteisenä sisäisinä kehittämiskohteina ovat mm.

- yhteistyön vahvistaminen lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseksi toimialan kaikkien palvelujen yhteistyönä
- monimuotoisen ja -puolisen lastenkulttuuritoiminnan ohjauksen ja johtamisen kehittäminen

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä.

Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemal-

la kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikunta- paikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.

Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Vapaa-aikatoimiala on sitoutunut kaupunkitasoihin kehittämiskokonaisuuksiin, kuten lapsiystävällisyyteen, kotouttamiseen ja ilmastopolitiikkaan sekä vähähiilisyyteen

- Turku on UNICEFin lapsiystävällinen kunta
  - Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkia ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja varautumiseen. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen.
-

## 2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

1.000 €							
Kulttuurilautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	
Toimintatulot	4 643	4 060	4 455	4 494	4 538	4 594	
Valmistus omaan käyttöön		0					
Toimintamenot	39 237	41 859	41 620	42 034	42 466	43 075	
Toimintakate	-34 595	-37 799	-37 165	-37 541	-37 928	-38 481	
Muutos-%		9,3%	-1,7%	1,0%	1,0%	1,5%	

1.000 €							
Kulttuurilautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	
Investointimenot	364	940	540	540	540	540	
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		0					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot		0					
NETTO	-364	-940	-540	-540	-540	-540	
Muutos-%		158,1%	-42,6%	0,0%	0,0%	0,0%	

1.000 €							
Liikuntalautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	
Toimintatulot	4 421	4 045	4 045	4 086	4 127	4 188	
Valmistus omaan käyttöön		0					
Toimintamenot	24 815	25 081	25 217	25 472	25 733	26 109	
Toimintakate	-20 394	-21 036	-21 172	-21 386	-21 606	-21 921	
Muutos-%		3,1%	0,6%	1,0%	1,0%	1,5%	

1.000 €							
Liikuntalautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	
Investointimenot	345	200	200	200	200	200	
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		0					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot		0					
NETTO	-345	-200	-200	-200	-200	-200	
Muutos-%		-42,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	



1.000 €						
Nuorisolautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	818	905	933	942	952	966
Valmistus omaan käyttöön		0				
Toimintamenot	8 574	9 188	9 226	9 319	9 415	9 552
Toimintakate	-7 757	-8 283	-8 293	-8 377	-8 463	-8 586
Muutos-%		6,8%	0,1%	1,0%	1,0%	1,5%

1.000 €						
Nuorisolautakunta	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Investointimenot	94	120	120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		0				
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot		0				
NETTO	-94	-120	-120	-120	-120	-120
Muutos-%		27,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

## 2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

1.000 €			
Palvelu- tai tulosalue	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Vapaa-aikatoimialan hallinto	0	12 601	-12 601
Projektit	0	7	-7
Kaupunginteatteri (nettoyksikkö)	0		0
Orkesteri	1 120	6 114	-4 994
Kirjastopalvelut	789	11 892	-11 103
Museopalvelut	2 546	11 006	-8 460

### 3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilötyövuodet (htv)	603,7	618,5	617,5		617,5	617,5	617,5
Palkat ja palkkiot	20 956 805	21 767 121	22 028 823		22 249 111	22 471 602	22 808 676
Kulttuurilautakunta (htv)	398,3	407	407		407	407	407
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	13 905 162	14 376 170	14 527 734		14 673 011	14 819 741	15 042 037
Liikuntalautakunta (htv)	101	102	102		102	102	102
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 595 811	3 612 617	3 609 886		3 645 985	3 682 445	3 737 681
Nuorisolautakunta (htv)	104,4	109,5	108,5		108,5	108,5	108,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 455 831	3 778 334	3 891 203		3 930 115	3 969 416	4 028 957

**Lisätietoja:**

TA 2019 nuorisopalveluiden htv-kasvu johtuu Syvälahden monitoimitalon nuorisotyöntekijöistä (2 htv), kirjastopalveluiden erikoiskirjastovirkailijasta (1 htv) ja liikuntapalveluiden organisaatiouudistukseen kytkeytyvästä liikuntapalvelupäälliköstä (1 htv).

TA 2020: hallinnon verkkosuunnittelija on siirtynyt konsernihallintoon -1 htv ja kirjastopalveluihin esitetään alueellisen kehittämistehtävän toteutukseen + 1 htv. Nuorisopalveluista siirrytään keskitettyyn asiakaspalveluun -1 htv. Liikuntapalveluihin siirtyy 1 htv sisäisellä siirrolla hyvinvointitoimialalta.

---

## 3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Vapaa-aikatoimiala yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	TP 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )		142 379	141 214	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )		142 379	141 214	
Muut tilat (m <sup>2</sup> )				
Alueet yhteensä (ha)		222,3	222,3	
Sisäinen vuokra yhteensä (€)		23 004 161		
Lisätietoja: Kts. lautakuntakohtaiset erittelyt.				

---

## Kulttuurilautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )		49 247	47 763	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )		49 247	47 763	
Muut tilat (m <sup>2</sup> )				
Alueet yhteensä (ha)		28,3	28,3	
Sisäinen vuokra yhteensä (€)		7 827 706		

Lisätietoja:  
TAE 2020 luvut perustuvat 6.6.2019 hetken ennusteeseen vuoden 2020 tilamääristä, sekä tulevaisuuden seuraavien tilahankkeiden toteutumiseen

- Aunelan kirjasto- ja nuorisotilan uudisrakentaminen ja luopuminen nykyisestä Jyrkkälän nuoriso- ja kirjastotilasta 8/2020.

---

## Liikuntalautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )		77 251	78 129	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )		77 251	78 129	
Muut tilat (m <sup>2</sup> )				
Alueet yhteensä (ha)		130	130	
Sisäinen vuokra yhteensä (€)		13 019 690		

### Lisätietoja:

TAE 2020 luvut perustuvat 6.6.2019 hetken ennusteeseen vuoden 2020 tilamääristä, sekä tulevaisuuden seuraavien tilahankkeiden toteutumiseen:

- Ei tiedossa olevia uusia tilahankkeita.

## Nuorisolautakunta

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )		15 882	15 322	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )		15 882	15 322	
Muut tilat (m <sup>2</sup> )				
Alueet yhteensä (ha)		64	64	
Sisäinen vuokra yhteensä (€)		2 156 765		
<p>Lisätietoja: Nuorisopalvelujen alueissa lisäksi 1 ha (Inari) ja 23 vesiha (Tippsund). TAE 2020 luvut perustuvat 6.6.2019 hetken ennusteeseen vuoden 2020 tilamääristä, sekä tulevaisuuden seuraavien tilahankkeiden toteutumiseen:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>Aunelan kirjasto- ja nuorisotilan uudisrakentaminen ja luopuminen nykyisestä Jyrkkälän nuoriso- ja kirjastotilasta 8/2020.</li></ul>				

## 4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	Strateginen teema: Aktiivinen turkulainen Strateginen linjaus: 2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä 2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja			
	TP 2018	TS 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023
kirjaston lainat	3 058 121	3 050 000	3 060 000		3 060 000	3 060 000	3 060 000
kirjastokäynnit	1 954 129	2 010 000	2 020 000		2 020 000	2 020 000	2 020 000
konserttikävijät	69 457	60 000	60 000		68 000	68 000	68 000
museokäynnit	394 626	340 000	345 000		350 000	355 000	355 000
uimalaitosten käynnit	808 000	760 000	760 000		760 000	760 000	760 000
liikkuva koulu -toimintaan osallistuneet	3 000	3 000	3 000		3 000	3 000	3 000
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjatuissa palveluissa (käyntikerrat, 0- 28 v)	199 100	210 000	210 000		210 000	210 000	210 000
<p>Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään. Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö.</p>							



Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti	Strateginen teema: Aktiivinen turkulainen Strateginen linjaus: 2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle 2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja				
	TP 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2022	TS 2023	
	Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	777 780	601 000	601 000		601 000	601 000	601 000
	Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	69 506	60 000	60 000		60 000	60 000	60 000
	Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	78	105	110		115	115	115
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa. Tuotetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja. Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.								

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku Strateginen linjaus: 3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja				
	TP 2018	TA 2019	TS 2020	ENNUSTE	TS 2021	TS 2020	TS 2023	
	Verkkokirjastokäynnit	0,9 milj.	1,1 milj.	1,1 milj.		1,1 milj.	1,1 milj.	1,1 milj.
	Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	100 107	105 000	115 000		127 000	140 000	140 000
	Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	8 363	+ 4 500	+ 4 500		+ 4 500	+ 4 500	+ 4 500
Some-ajokorttikoulutuksen käyneiden suhteellinen osuus (%) henkilökunnasta (koulutuskokonaisuus rakennetaan 2018 ja täysimittaisena käynnissä 2019)	0 %	30 %	70 %		100 %	100 %	100 %	
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin palvelukanavia kehitetään ja palveluja digitalisoidaan laajamittaisesti parhaita käytäntöjä ja valtakunnallista yhteistyötä hyödyntäen. Digitaalisuutta hyödynnetään uudenlaisissa kulttuuriin osallistumisessa. Digitaalisia palveluja kehitettäessä sekä tietojen avoimuutta ja yhteiskäyttöä lisättäessä tietoturvan eri näkökulmat otetaan huomioon.								

Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalais-taitoja	Strateginen teema: Aktiivinen turkulainen Strateginen linjaus: 2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle			Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja			
	TP 2018	TA 2019	TA 2020	ENNUSTE	TS 2021	TP 2022	TS 2023
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisökasvatustapahtumissa yhteensä	20 660	15 000	15 000		15 000	15 000	
Museon neuvontapalvelujen käyttötapahtumat	7 099	5 000	5 000		5 000	5 000	
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	11 623	12 500	12 500		12 500	12 500	12 500
Ohjatut nuoret (9-18 -vuotiaat nuoriso- ja kausikorttilaiset ja harrastekursseille osallistuneet sekä 15 - 29 -vuotiaat Fendarissa, Starttipajassa ja seinättömässä pajatoiminnassa sekä etsivässä nuorisotyössä olleet)	Tekemällä oppiminen: 6 547  Ohjaus ja tuki: 1 961	Tekemällä oppiminen: 2100  Ohjaus ja tuki: 1185 (kokeilu päätty- nyt)	Tekemällä oppiminen: 2100  Ohjaus ja tuki: 1190		Tekemällä oppiminen: 2100  Ohjaus ja tuki: 1200	Tekemällä oppiminen: 2100  Ohjaus ja tuki: 1200	
Tavoitteen kuvaus: Aktiivisuuden lisäämisessä olennaisia osatekijöitä ovat omatoimisuuden ja itsepalvelun mahdollistaminen ja palveluohjauksen kohdistaminen passiivisiin asukkaisiin. Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.							

## 4.2 Strategiset hankkeet ja projektit 2020

Hanke	Hyötytavoite	Tuotostavoite	Ensisijainen strategia-kytkös	Lisätietoja
Aktiivisuuden edistäminen	Toimialan kaikkien palvelualueiden yhteistyöllä luodaan uusia keinoja passiivisten tavoittamiseen. Tunnistetaan vapaa-ajallaan passiivisia kohderyhmiä sekä heidän haasteitaan ja tarpeitaan. Niihin vastataan aktiivisuutta edistävillä kehittämissuunnitelmissa, joiden seurauksena kaupunkilaisten aktiivisuus lisääntyy.	Aktivointia edistäviä projekteja valmistellaan ja toteutetaan hallinnon ja palvelualueiden yhteistyönä. Projektien tuotoksena syntyy aktiivisuutta edistäviä palveluja ja toimintatapoja huomioiden myös kohderyhmät ja asuinalueet.	2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi	Toteuttaa toimialan strategista tavoitetta. Operatiivisten sopimusten projektit 2020: Kultk: Lähikirjastojen toimintakonseptin kehittäminen, Kultk: Omakirjasto 2, Liiklk: Liikuntaneuvonnan palveluketjut, Liiklk: Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi, Liiklk: Aktivoiva ympäristö ja olosuhteet, Hall: Aktiivisuuden edistäminen kokeiluilla ja projekteilla
Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Digitaalisuuden kautta mahdollistuvat monikanavaiset palvelut, saavutettavuuden parantaminen, käyttäjälähtöinen suunnittelu ja datan kerääminen. Palvelujen yksilöllistämisen ja kohderyhmäfokusoinnin kautta voidaan palveluille paremmin tavoitella pitkäkestoisia vaikutuksia.	Uudet digitaaliset kanavat tarjoavat myös mahdollisuuksia uusien asiakkaiden tavoittamiseen; mennään sinne, missä asiakkaat ovat. Palvelujen yksilöllistäminen ja kohderyhmäfokusointi.	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Toteuttaa toimialan strategista tavoitetta. Operatiivisten sopimusten projektit 2020: Nilk: Some-taidot, Kultk: KOHA-kirjastojärjestelmän uudistaminen, Kultk: TFOVirtual, Kultk: Uuden kokoelmahallintajärjestelmän käyttöönotto, Liiklk: Asiakastietojen keruu, Hall: Harrastuskalenterin kehittäminen, Hall: Palvelujen digitaalisuutta parantavien projektien yhteistyötä lisätään.

Kansalais- taidot ja saavutet- tavuus	Vapaa-aikatoimialan jokaisella palvelualueella on oma selkeä osaamisenalueensa ja vastuunsa kansalaistaitojen edistämiseksi. Yhteiskunnalle on kannattavaa, että kaupunkilaisten kansalaistaidot ja elämänhallintataidot ovat hyvällä tasolla. Tämä heijastuu koettuun hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen, ja toteuttaa tavoitetta paremman elämän Turusta.	Vapaa-aikatoimialan tulee saavutettavasti tarjota kaupunkilaisille mahdollisuuksia osallistua palveluihin sekä edistää heidän kansalaistaitojaan. kunkin palvelualueen osaamisen mukaisesti.	2.3.1 Tuetaan aktiivista elämän-tapaa luomalla edellytyksiä omatoimi-selle aktiivisuu-delle	Toteuttaa toimialan strategista tavoitetta. Operatiivisten sopimusten projektit 2020: Kultlk: Kirjasto on kirjaneuvola, Kultlk: Lukemattomat mahdollisuudet, Kultlk: Pääkirjaston toiminnallisuuden parantaminen, Hall: Omatoimisuutta ja osallisuutta edistäviä yhteisiä projekteja työstetään.
Kumppanuudet	Kumppanuuksien kautta mahdollistetaan kaupunkilaisille parempaa palvelua, kattavampia palvelupaketteja ja ajassa kiinni olevia sisältöjä. Kumppanuuksien kehittäminen parantaa resurssien käyttöä. Jaetun asiantuntijuuden ja moniammatillisen yhteistyön kautta myös oman henkilökunnan osaaminen kasvaa. Tavoitteena monialainen osaaminen ja monipuolinen palvelutuotanto sekä uudistuva avustustoiminta.	Vähenevien resurssien ja yhä monialaisempaan osaamiseen liittyvien vaatimusten kasvaessa vapaa-aikatoimialan palvelualueiden tulee panostaa kumppanuuksien kehittämiseen. Kumppanuuksien kautta saatavien uusien oivalluksien ja niiden pohjalta syntyvän paremman palvelun tavoitteena on kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen.	2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestö-toiminnan kanssa	Toteuttaa toimialan strategista tavoitetta. Operatiivisten sopimusten projektit 2020: Nlk: Harrastelukkari, Kultlk / Nlk: Monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen, Liiklk: Kaikkia liikuttava Turku, Liiklk: Liikunta- ja urheilutapahtumat -toimintamallin suunnittelu, Liiklk: Lasten liikunnan laatutekijöiden edistäminen seuroissa, Hall: Hallintopalvelut koordinoi ja tukee toimialan yhteistyötä ja kumppanuuksia kehittäviä yhteisiä projekteja
Muut	2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä			Kultlk: Historian museo

## 5.1 Henkilöstön hyvinvointi (kh)

Henkilöstö-ohjelman painopistealue	Kaupungin tavoite 2018-2021	Keinot	Mittari	Tavoiteluku (Toimiala)	Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista (liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, orkesteri): <ul style="list-style-type: none"> <li>hyödyntämällä koulutusta</li> <li>antamalla tukea</li> <li>luottamalla omiin alaisiin</li> </ul>	Työyhteisötaidot - Auttaminen ja huomaavaisuus * - Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen **  Työyhteisö - Työpaikan ilmapiiri * - Arvostus työhöni ** - Luottamus työkavereihin **  Työyhteisön tuki esimiestyölle * / **	>= edellinen vuosi (3,45)  >= edellinen vuosi (3,57)  >= edellinen vuosi (3,54)	Järjestetään esimiehille ja työyhteisöille koulutusta. Käydään läpi työyhteisön pelisääntöjä ja tarvittaessa luodaan ne. Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia ja edistetään samalla tiedonkulkua sekä vuorovaikutteista johtamiskulttuuria. Nuorisopalveluissa on käynnissä organisaation kehittämishanke ja orkesterilla henkilöstön kehittämishanke.
	2. Työ on turvallista ja terveellistä - henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta (museopalvelut)	Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy (168 (28,7%))	Työkyvyn hallintamalli on aktiivisessa käytössä. Järjestetään työkykyä edistävää koulutusta. Lisätään organisaatituntemusta ja selkiytetään vastuita.
	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet (kirjastopalvelut, nuorisopalvelut, hallinto)	Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä - Koen työni mielekkääksi * / ** - Koen tekeväni merkityksellistä työtä * / **	>= edellinen vuosi (4,73) Kyllä -vastauksia 75% (85,80%)	Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia. Seurataan sovittujen toimintatapojen ja tavoitteiden toteutumista systemaattisesti.
Rakentava ja hallittu muutos - muutos on mahdollisuus!	5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5.A. Muutoksen kokeminen työssä (nuorisopalvelut, orkesteri, hallinto)	Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään - Muutosten laatu * - Muutoksen kokeminen **	> edellinen vuosi (38,70%)	Harjoitetaan selkeää muutosviestintää. Kannustetaan avoimeen työ- kulttuuriin. Valmistaudutaan toimintaympäristön muutokseen.

	6. Uudistamiskyky	6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa (kirjastopalvelut, museopalvelut, orkesteri, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut)	Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä - Työyhteisötaidot: Kehittäminen * - Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa **	> edellinen vuosi (3,25)	Osallistetaan työntekijöitä laajasti kehittämistyöhön ja kannustetaan avoimeen ja keskustelemaan työkulttuuriin. Lisätään ymmärrystä joikaisen vastuusta omasta työstään ja työyhteisön hyvinvoinnista.
	7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi	7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa (kirjastopalvelut, orkesteri, nuorisopalvelut, hallinto)	Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta * / **  Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta * / **	>= edellinen vuosi (3,9)  >= edellinen vuosi (2,89)	Etsitään ratkaisuja avoimesti keskustelemalla. Perustellaan päätökset ja ratkaisut selkeästi.
Parempi johtaminen	9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen (museopalvelut, liikuntapalvelut, orkesteri)	Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden ***	Kyllä -vastanneiden osuus > 75% (69%)	Pidetään säännöllisesti työpaikkakokouksia ja varmistetaan kahden-suuntainen viestintä. Tehostetaan sisäistä viestintää.

\* Kunta10 / \*\* Välikysely / \*\*\* Esimiesbarometri

## 6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018
PALVELUJEN VOLYYMI					
Kulttuuri					
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä, (käyttäneet kirjastokorttiaan Turun kirjastoissa / asukasluku)	-	39,4 %	39,3 %	37,9 %	37,1 %
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki- ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 - 79 v % (FCG/Kapa)	79 %	80 %	79,1 %	83 %	67,5 %
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	76 %	77 %	72 %	74 %	71 %
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 - 79 v (FCG/Kapa)	64 %	66 %	57 %	69 %	69 %
Liikunta					
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle avoinna olevat tilat yhteensä	1 089 315	1 235 538	1 022 035	1 193 983	1 240 670
Nuoriso					
Nuorisopalvelujen toimipisteiden ja palvelujen käyntikerrat(oma toiminta)		laskenta-tapa uudistettiin	248 500	222 196	199 901
PALVELUJEN LAATU JA VAIKUTTAVUUS					
Kulttuuri					
Asukkaiden 18 - 79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,29	4,38	4,39	4,48	4,41
Asukkaiden, 18 - 79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,16	4,26	4,25	4,29	4,23
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki, taide), ast. 1-5, FCG/Kapa	3,89	3,90	4,20	4,22	4,15
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuotantojen määrä	-	254	302	330	346
Liikunta					
TEA-viisari(terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0-100	85	Tieto parillisina vuosina	86	Tieto parillisina vuosina	83
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja -rannat,	3,91	3,94	3,90	3,97	3,91

salit), ast. 1-5, FCG/Kapa					
Kuntalaisten 18-79 v tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1-5 (FCG/Kapa)	3,78	3,71	3,67	3,63	3,59
<b>PALVELUJEN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS</b>					
<b>Kulttuuri</b>					
Kulttuurin avustusten määrä/asukas	7,16	7,25	7,05	7,99	6,60
Kirjaston nettomenot/asukas	59,99	57,00	58,33	57,21	56,40
Museoiden nettomenot/asukas	39,51	40,16	43,54	41,38	42,35
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot/ asukas	28,96	28,64	27,44	26,97	24,51
<b>Liikunta</b>					
Liikunnan nettomenot/asukas	97,98	95,64	98,29	99,35	106,41
Liikunnan avustusten määrä/asukas	7,64	7,59	7,8	7,59	7,31
<b>Nuoriso</b>					
Nuorison nettomenot/ 0 -28 v.	126,10	125,13	120,54	115,03	114,44
Nuorison avustusten määrä/0 -28 v.	4,6	4,6	6,6	6,65	6,31